

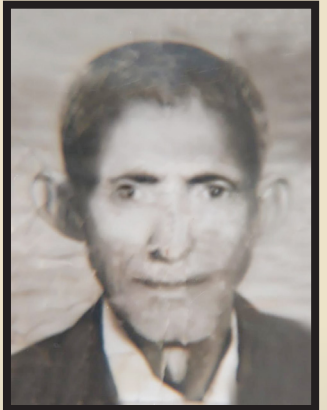

9 BİN YILLIK DELİKANLI ÇUMRA

CİLT: 1 • SAYI: 5

ÇUMRA KÜLTÜR VE SANAT TOPLULUĞU ADINA :
SADIK GÖKCE- SEDAT ULUPINARLI

30 EKİM 2021 CUMARTESİ

ÇUMRA'NIN 60 İLE 90
YILLARI ARASINDAKİ
SÜNNETÇİSİ (TIKIR)
CİVELEK HÜSEYİN

**GURBETTE
ÇUMRALI
BİR
KALEM:**

NADİRE YETİŞ

ACILARDAN ARTA
KALAN

YAYIN KURULU

- SADIK GÖKCE
- SEDAT ULUPINARLI
- ZEKİ TÜRKER
- ANUŞ GÖKCE
- MUSTAFA YAVUZ
- ÇOLAK
- ELİFE YILMAZ MISRAL

İÇİNDEKİLER

- HÜZN-Ü HAZAN
- ABDULLAH SUCU
- HAZAN – HÜZÜN
- ELİFE YILMAZ MISRAL
- ÇUMRA'NIN 60'LI YILLARI
- VE ÇOCUKLARI
- AHMET BUHARİ
- ÜTOPYALAR
- GÜZELDİR
- MUSTAFA EMRE
- SELEK
- ÇUMRANIN SINIKÇI, SÜNNETÇİ VE SIHHİYELERİ
- SEDAT ULUPINARLI
- GURBETTE ÇUMRALI
- BİR KALEM:
- NADİRE YETİŞ
- ANUŞ GÖKCE
- SÖYLESENE
- ALİ DEMİRÖRS

HÜZN-Ü HAZAN (Güz Sancıları)

Bir süredir hazanın hüznüyle savruluyorum.

ABDULLAH SUCU

Hiçbir mevsimde yüreğimi kaptırmadığım duygular depreşiyor ruhumun derinliklerinde, aklıma düşmeyen solgun ve silik resimler canlanıyor gözlerimin önünde; yaprakları dallarından düşerken gördüğümde. . .

Bir uzun yol otobüsünün puslu camından sallanan el,
Bir tren istasyonunda kalan cuf cufların yürekte bıraktığı keder,

Yapraklarını dökmüş ağaçların, bir insan iskeletini andıran sevimsiz halleri,

Ağaç diplerinde kurumaya terk edilmiş, beti benzi atmış talihsiz yapraklar,

Bir de, sevimsiz ağaçların işgal ettiği, yerleri sararmış yaprakların kirlettiği تنها bir parkın orta yerindeki bankta oturan canlımın gözlerinden süzülen gözyaşları, gibi...

Hazan ve hüznün sarıyor/sarmalıyor her yeri/yerimi!

Hazan ki. . .?!

Her yanıma güz dalgaları değişiyor. Daha çok Eylül, biraz Ekim, biraz da Kasım sendromları yapıyor suratıma. Taşınması güç bir ağırlık oturuyor yüreğime. Direnc kaynaklarımın hepsi bir bir çöküyor. Bitmişliğimle, yitip gidenlerin arkasından koşacak ve onları kurtaracak takatten de yoksun kalıyorum.

Kimsesizlik ve sessizlikte alıyorum soluğu. Ve hayatı yine orada arıyorum. Nafile çırpınışlarım boşluğu dövüyor. Duygularım dövünüyor. Hayallerimse kavga ediyor.

Ayrıntılı türkülerini değişiyor dudaklarıma; Soğuk ve titrek. Okumasını bilenler; yüzümden okuyor mısraları. Bir parça anlıyorlar beni. Hâlbuki ben bir değil bin parçayım; görmüyor/bilmiyorlar...

Hüznün kıvrım kıvrım yolları uzuyor gözlerimin önünde. Bir yanı uçurum, bir yanı heyelan olan...

Yere düşen ha bir yaprak, ha bir umut. . .

Ne ki, yürekte kopan her sevgi ya da yüreğe oturan her acı dalından kopan bir yaprak değil mi?

Başka zamanlarda yüzüme bile bakmayan bahar yaprakları ve kar çiçeklerinin aksine hazan yaprakları, yüreğimden tutup; "bizi gör ve bir şeyler de", diyorlar.

Ne gam, demeseler bile görmezden gelemem. Bir şeyler demeyecek de değilim.

Onlar ne kadar görünmek isterlerse ben de en az onlar kadar görmek istiyorum; bilmezler. . .

Tutar gibi yapıyorum ellerinden. Oysa onlara tutunuyorum.

"Yazmasam çıldıracaktım/deli olacaktım" diyen Sait Faik'i hatırlıyorum; Her Hazan. . .

Çıldırma istemiyorum.

Şiirler yetişiyor imdadıma; her zamanki gibi...

Bilvesile, mısralarda hüznü ve hazanı aramaya koyuluyorum;

Her konuya sınırsız sarılan, konular bulmak için olmadık zahmetleri göze alan ve ele aldıkları konuları didik didik eden şairlerin, özellikle divan edebiyatı şairlerinin "hazan"a çok yakın durmadıklarını görüyorum. Ayrı-lığı, tükenişi ve sonu hatırlatması nedeniyle görmezden geldiklerini... Onu övgüye layık görmediklerini... Birçoğuna sevimsiz geldiğini... Yaklaşmaya ve dokunmaya cesaret edemediklerini...

Böyle olmakla beraber kimi dönemde kimi şairlerin, baharın ilkinde sarıldığı kadar olmasa da sonuncusuna da sarılma cesaretini gösterenlerine rastlıyorum.

Mesela;

Zati : "Hazan, ömrün bekası olmadığından alametdir." Diyor, apaçık; ömür de sonludur.

Vedat Ali TOK "Bir tatlı hayalin sonudur Eylül." Diye hayıflanıyor; hazanın ardından.

Ahmet Paşa Divan'ında; Ömrünün sonuna yaklaşmış, saçına, sakalına ak düşmüş, rengi solmuş orta yaşlı bir insan oluyor Hazan:

"Nedir bu fasl-ı hazân dediğin nazar kıl kim

Dümûy şekli gibi gösterir sana elvan"

Bir başka beytinde; Yanaklara dökülen gözyaşları, hazan yaprağı üstüne düşen yağmur damlası gibi... Yanak sararmış ve solgun rengiyle hazan yaprağı, gözyaşı da yağmur damlası. Nasıl ki yaşlı insanın yüzü ve bu yüz üzerine düşen gözyaşı sarı ise, sarı renkli sonbahar yaprağının üstüne düşen yağmur damlası da sarı oluyor.

"Döküldü ruhların üstüne gözyaşı sanasın

Saçıldı berg-i hazân üzre katre-i baran" diyor.

Gelibolulu Ali, hazandan; gül bahçesinde hazanın belirtilerinin ortaya çıkmasıyla bahçıvanın yaratıcı dışındaki her şeyin yok olacağını söylemeye çalıştığını anlıyor... Ona göre hazan, bitiş ve yok oluşu çağırıyor:

"Zahir oldı yine gühâr içre âsâr-ı hazân

Küllî şey'in halikim mazmunun okur bağ-bân"

Bağdatlı Ruhi Şair gönlüne; dünya bağı-

nın hazanı, sonu, sonbaharı olduğunu unutmaması gerektiğini, bülbüldeki coşkunun, çimenlikteki zevk ve sefanın gelip geçici olduğunu söylüyor:

"Ayş eyle ey gönül ki bu bağın hazânı var
Şevk-i hezâr ü zevk ü safâ-yı çemen gi-
der"

Bülbülün sabaha kadar inemesinin sebebini de burada buluyor Bağdatlı Ruhi; Bülbülün ağlayıp inemesinin nedeni baharın çabucak bitip ardından hazanın geleceğini bilmesinden kaynaklandığını söylüyor. Bülbül bir taraftan hazan geleceği için ağlarken diğer yandan gül mevsimi olan baharın bitişini de ağlıyor:

Tiz giçer eyyâm-ı gül ardıncadır vaki-i hazân
Giceler tâ subha dek bum dir inler 'andelib

Divan şairi baharın zıddı olan hazanın bu zıtlığından hareketle nerdeyse tüm olumsuzlukları hazan üzerinden anlatıyor. Baharın rengi yeşil, hazanın rengi sarıdır. Bahar güzellik ve iyimserlik, hazan çirkinlik ve kötümserliktir. Bahar doğuş ve başlangıç, hazan bitiş. Hazan yaşlılık ve bitkinlik, bahar gençlik, zindelik ve tazelik.

Hazan, her şeyin gama ve kedere bürünmüş halidir. Hüzne boğar her şeyi. Yemyeşil yaprakların önce yavaş yavaş sararmaya başlaması, insanın bet ve benzinin atması gibidir.

Hastalıklı bir insan gibi... Sevdiğine kavuşamayan aşkın, çektiği ıstıraptan dolayı sararan yüzü gibi... Sonra bir bir yere düşmesi ise insanın ölüme gidişi gibidir.

Hazanla perişan olur tabiat. Her yer sarı, her yer yaprak, her yer hüznün, her yer ayrılık, veda...

Yahya Kemal de karamsarlığa sürükleniyor mısralarında:

"Fani ömür biter, bir uzun sonbahar olur.
Yaprak, çiçek ve kuş dağılır, târûmar olur.
Mevsim boyunca kendini hissettirir veda;
Artık bu dağdağayla uçuldar deniz ve dağ.

Yazdan kalan ne varsa olurken haşır neşir.

Günler hazinleşir, geceler uhrevileşir.

Teşrinlerin bu hüznü geçer ta iliklere.

Anlar ki yolcu yol görünür selviliklere..."

Cahit Sıtkı TARANCI'nın şikâyeti de ilginçtir;

"Ne istersiniz benden,

Bilmem ki hâtıralar;

Gelir gelmez sonbahar?"

Hazanın en büyük destekçisi Hazan Rüzgârı'dır. Gül yaprağını onun yüzünden döküyor. Değdiği her yeri birbirinden ayırıyor. Yaprığı daldan, insanı hayattan, aşığı maşuktan ayırdığı gibi... Bahardan ayıran da odur, bütün sevimsizlik ve çirkinliklerin ortağı olan da...

İşte bu ve benzeri sebeplerden dolayı şairlerin çoğu hazana yaklaşmak istememiş, mesafeli durmuşlardır. Bahardan kalan tadın, hazanın hüznüyle bozulmasından kaçmışlardır.

Hâlbuki hazan ne kadar bitişse, o kadar da başlangıçtır. Her batış yeni bir doğuşun habercisi değil midir? Güneşin batması doğmak için değil midir? Ve üstelik güneş aslında bir batış değil, gelmek üzere gidiş değil midir?

Ayrılığın acısı ile kavuşulacak olanın sevincini aynı anda yaşamak gibi... Ya da aynı şeyde güzeli ve çirkinini bir arada bulmak gibi... Hazana böyle yaklaşan şairler de olmuştur.

Ümit Yaşar gibi:

"..kederliydin sonbahar akşamları gibi ve sonbahar akşamları kadar güzel"

Tatlı ne kadar tatlı ise acı da o kadar tatlıdır. Acı ne kadar acı ise tatlı da o kadar acıdır. Gözyaşı her zaman acı ile akmaz. Tatlı ile aktığı da olur. İkisi de gözyaşına neden olur. İnsanın mutsuzluktan kaçtığı kadar mutluluktan kaçtığı da olur. Sevince koştuğu gibi kedere koştuğu da olur. Keyfi özlediği kadar kederi özlediği de...

Her şey bizim içindir çünkü. İlkbahar da Sonbahar da... Yeşil bahar da sarı bahar da... Yaprığın canlısı da, kurusu da... Yeşili de sarısı da...

Hazan da bizim, hüznün de... Neşe de keder de... Varlık da, yokluk da... Gül de, diken de... Hepsi kaçamayacağımız, görmezden gelemeyeceğimiz gerçeklerimiz. Doğum gibi, ölüm gibi... Mademki bizim kaderimiz, yaşamamız mukadder; kucaklamalıyız tüm mevsimleri ve iklimleri.

Gülmek kadar ağlamayı da sevmeliyiz.

Değil mi ki; Hayrihi ve şerrihi minellahi Teala...

HAZAN - HÜZÜN

Ne demeli ki bu sabaha?
Hangi söz, hangi cümle anlatabilir ki,
Bu gecikilmiş sabahı?

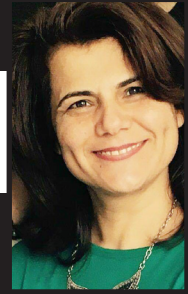
Yaz çoktan bitmiş,
Sonbaharsa gitmek üzereydi,
Arda kalansa,
Yaşanmamış bir mevsim sarılıyordu.

Renk değiştirdi nicedir tabiat ana
Yeşilken dokunulmamış,
Sarı yapraklar sesleniyor,
Ayaklarımın altından.

Eksik kalmış hislerin acısı,
Düşmüş yaprakların renkleri,
Ve baharlarda kalmış hayaller.

Anlar, aylar yaşanıp gitmiş.
Teselli artık işe yaramıyordu,
Kışa dönmeliydi ruhlar.

ELİFE YILMAZ MISRAL

Yaprakların yaşantısını,
Hazanın hüznülerini içimde duyarken,
Kelimeler kifayetsiz.
Dün Lale devrindeydim,
Bugün hazan mevsiminde!

Çare yok gönümdeki eyvaha,
Bugün sonbahar kapıda,
Yarın zemheri var takvimde,
Bu durumda,
Ne demeli ki bu sabaha?

ÇUMRA'NIN 60'LI YILLARI VE ÇOCUKLARI

**AHMET
BUHARI**

Anadolu düzlüklerinin göbeği Kon-ya'nın hemen 43 km kadar güneyinde bir ilçe var. Bizim Batum köyünün eskileri ona "iskele" der. İki yerleşim birimi arası ulaşım altmışlı yıllarda at, eşek ve öküzlerin çektiği arabalarla sağlanırdı. Daha önceleri de kağnılar varmış... Bizim köylülerden bazıları katır koşarları arabalara. Onlar daha akıllıydı. Sürücü arabaya binince dizginleri bir kez şaklatır, böylece 5 km.lik yürüyüşü başlatır, sonrasında da tatlı bir uykuya dalardı. Katırlar iki yanı iğdelik yolu ezbere ve rahvan adımlarla kat eder, Cevizcilerin fırınının önüne gelince dururlardı. Bu sırada koşumların şungurtısı aniden kesilir, sürücü de tilki baylıtması uykusundan silkinir, uyanırdı. Bu yolculuklar hele iğdelerin çiçeğe döndüğü Nisan sonlarına rastladığında pek keyifli, hatta büyüleyici idi. İğdelerin kişiyi mest eden o özgün kokusu baş döndürür; üzerlerindeki bülbüllerin, arı kuşlarının, serçelerin civıltısı arabanın ritmik tıkırtısıyla birlikte çok sesli şarkılar oluştururdu. Herhalde o arabada uyuyanlar yaşamlarının en güzel rüyalarını görmüş olmalılar.

Dedemse bu yolu daima yürümeği yeğlerdi. O, yanından geçen arabaların sürücülerinin davetlerini kesinkes reddeder; sabahın beşinde köyden iskeleye, akşamüzeri de iskeleden köye iki metre yakın boyunun, uzun bacaklarının avantajıyla mağrur, mesut yürür, giderdi. Allah rahmetini esirgemesin, 96 yaşına değin sağlıklı yaşadı. Tüm köy halkı gibi o da Artvin kökenliydi. Herhalde ilk gelenlerin belleğinde vilayet olarak -şimdi Gürcistan'ın bir kenti olan- Batum vardı ki köylerine bu adı vermişler.

Çevremizdeki diğer köyler de göçmen köyü idi. Kırım'dan, Iraktan, Türkmenistan'dan, Toroslardan... Pek birbirine karşımaz, öz kültürlerini sürdürürlerdi. Anlaşılan; ne zaman ulusun bir coğrafyasında bir felaket doğduysa, devlet baba bir grubu getirip buraya yerleştirmişti. Benim çocukluğumda da Varto depremi olmuş, elli kadar göçmen aileye ilçede, çay boyunda inşa olunan tek tip konutlar tahsis olunmuştu.

Eğer her uyandığında annemin peşime

düşüp yakaladığı yerde sıcak sabunlu bezle yüzümü gözümü sildiği; anneannemin kambur belini doğrultmaya çalışarak, bir bardak paşa çayına doğradığı ekmeği ağzıma tıkıştırdığı sahneleri saymazsak, o yörenin bu en yeşil köyünden belleğimde kalan pek bir şey yok... Sonrasında da birkaç kez ağabeyimle mantar toplamaya, Artvin'den aşıklar geldiğinde izlemeye gitmişim. Şimdilerde fırsat buldukça kabristan ziyareti için gidebiliyorum ancak...

İlkokula başladığım 1959 yılında Çumra'ya göçmüştük. O vakit görüp tanımaya başladım ilçe merkezini. Ortasından geçen Konya yolu ile ikiye bölünmüştü. Doğusu "Dağlı", batısı "Göçmen" mahallesi idi. Dağlı diye herhalde Bozkır ve devamı yörelerden, Toroslardan gelenlere; göçmense Balkanlardan gelenlere deniyordu. Bir sokağın ucundan baktığımızda gözünüz ufka kadar görürdü. Çünkü iki yandaki evler hiza ve istikamete geçmiş, gayet düzenli idi. Hele göçmen mahallesi beyaz toprakla sıvanmış, tek tip bahçeli evleri ile daha düzenli idi. Bu mahallede genç kızlar sabahları ellerine süpürgeyi alır, sokağın evlerinin payına düşen kısmını güzelce süpürürlerdi. Pencereerde sardunya saksıları, bahçelerde mis kokulu, rengarenk güller, zambaklar, menekşeler görülürdü. Bu, resmiyette iki eski Konya valisinin ismi olan İzzetbey ve Bardakçı adlarını taşıyan mahallelerin farklı kültürleri temsil ettiği ilk bakışta göze çarpardı.

Bir taraf tarımda, hayvancılıkta mahir ve daha muhafazakâr bir yaşam sürerken; diğer yan esnaflığa, memuriyete, gazeteciliğe, spora daha yatkındı. İzzetbey mahallesinin bir kısım yaşlı erkekleri "arkadan düğmeli" pantolonlar giyerlerdi. Kısa zaman sonra kaybolan bu moda uzun yıllar merak ettim. Meğer önce arka kısmının eskিয়েceği öngörüsüyle, bir gün bir tarafı, ertesi gün diğer tarafı giyilir, böylece kullanma ömrü uzatılmış.

Kadınların bir kısmı, üzerinde beyaz pötikare ince çizgiler bulunan siyah, bir kısmı ise battaniye incesi bir örtü örtünürler, şalvar giyerlerdi. Bardakçı mahallesinin kadınları, daha ziyade kızları ise genelde ilçenin memur takımı gibi dar etek ve döpiyes tercih ederlerdi.

Yıldırım Sineması'ndan köylü pazarına kadar uzanan cadde kasabanın tek caddesiydi. Sırasıyla Atatürk İlkokulu, Otogar, Onbaşların petrolü, Ali Velilerin bakkaliyesi, Belediye binası, Dondurmacı Mehmet Ballı ile Kadayıfçı Hamit Güven'in mevsime göre ortaklaşa kullandıkları köşe başı dükkân, Niğdeli Mustafa'nın bakkalı, Gazeteci Şaban ve Hikmet abiler, Çakırın Lokantası, Kıcıkların marketi, Helvacı Nuri ve Zeki ağabeylerin dükkânı ve Kaldırım Bakkaliyesi sağlı sollu dizilmişlerdi. Dört yoldan bu caddeye dik hükümet binasına giden yolda da Başaran Bakkaliyesi, Eczane, Hüseyin adlı bir billuriyeci, Terzi Hüseyin Çoban ve bir istidacının dükkânını anımsarım. Dört yolun, gınaşıkçı Kuşili emminin arabasının durduğu köşesinin karşısında, belediye parkı ve istasyona doğru Halkevi vardı. Karşıdaki otelin levhası bir rüzgârlı günde omuzuma düşmüştü de annem hemen bana "Nazara geldi!" diye kuşun döktürmüştü.

Pek renkli simalar vardı. Dilerseniz ben sadece bu yazı serisinde sözü edilmeyenleri anlatayım. İstasyona giderken, tekerlekli ahşap bir baraka içinde köfte satan Temel amca vardı. Yamyası yağurduğu köfte harcını bir pasta kalıbıyla adilane tavırlarla keser, pişirir öyle sunardı. Geçmişte bir istasyon müdürünün kızına aşık olup da vermedikleri için psikolojisinin bozulduğu söylenen bir Ekrem vardı.

Kırlarda dolaşır, dururdu. Hükümet caddesinde bir fotoğrafçı karı koca vardı: Foto Hasan Gönül. Pek babacan bir kişiydi. İyi bir poz verdirdikten sonra başını simsiyah bir örtünün içine sokar, eliyle makinenin kapağını açar, bir minik patlama oluştururdu. Gözü müzü kırpmadan resim çektiirmek için akla karayı seçerdik. Uzun, iri yapılı, gençten bir adam vardı. "Memet! Ne zaman evlenece?" diye sorduğumuzda koca koca taşları alır, aramızdan koşar, fırlatırdı. Bir İhsan Batu vardı. Kendisine bizim futbol takımımızı çalıştırması için 2,5 TL önermiştik. "Olur" demişti ama bu anlaşma bir türlü hayata geçemedi. Herhalde ne bizim o parayı kazanma olanağımız vardı,

ne de muhatabımız teklifimizi ciddiye almıştı. Daha önce pek zenginken, her nasılsa varını yoğunu yitirip gezen orta yaşlardan bir ağabey vardı. Denemek ve gülmek için ondan borç isterdik. Elini ciddiyetle cebine atar, adeta cüzdanını çıkarır, görünmez paraları tek tek elimize sayıp, sonunu da bozuklarla tamamlardı.

Biz çocuklar belden lastikli, ütü istemez(!) pantolonlarla, araba lastiğinden ayakkabılarla büyüdük. Ancak ilkokula giderken belimize "kayış" takmaya başladık. İmkanları daha iyi olan aileler, çocuklarına yazları "naylon ayakkabı" alırlardı. Tek tük iskarpin giyenler de vardı. Yaşlılar "mesh lastik" adı verilen, abdest almada kolaylık sağlayan, iç içe geçen bir ayakkabı türünü yeğlerlerdi.

Ekmekler çoğunlukla bahçelerdeki tandırlarda, fırınlarda pişirilir, komşularla üleşilirdi. En çok bulgur pilavı, kuru fasulye, patates, nohut, mercimek yemekleri, soğanla, sarımsakla yenir, üzerine hoşaf içilirdi. Ara sıra bayatlamış ekmekler ziyan olmasın diye yapılan türde -bazıları "papara" derler-baylırdık. Bizim köylü Hamit ağabeyin "Şifa Gazozu" ünlüydü. Tüm ilköğretim yaşantım boyunca tostun nasıl bir şey olduğunu merak ettim, durdum. Muzu senelerce yemedim, zira hepsini benim ilk yediğim bozulmuş olanın tadında sandım.

Biz çocuklar ailemize yardım etmek, vakit geçirmek, hasılı mutlu yaşamak için türlü çareler arardık. Çelik çomak, saklambaç, istop, yedi kiremit, zıncı, körebe, birdirbir, fotik, uzun eşek, çizgi, üç taş oynar; ip atlardık. Bazı arkadaşlar çay boyuna gider, yüzlerdi.

Ben, ailemin baskısı dolayısıyla hiç denemedim ve yüzme öğrenemedim. Battıçıkta, Alemdar'a, Karaman Köprü'nün yanına balığa gittim. Ağabeyimle birkaç kez ava gittim, bir tarla kuşu vurdum, nefret ettim. Yaz tatili geldi mi Şaban'la bir olur kader-kısmet satar, bir top alacak para biriktirmeyi başardığımızda da mahallenin çocukları Ali Salim, Ali Topçu, Vehbi, İbrahim, Lütfi, Cevat, Cavit, Metin ve diğerlerini yanımıza alır, bir futbol takımı kurar, hemen her gün futbol maçı yapardık.

Bazı ailelerde iki, hatta nadiren üç anne olurdu. Çocuğu olmayan bazı kadınların kocalarını çalgı, çengi evlendirdiklerine tanık olurduk. Kuma kavgaları sıradan olaylardı.

Büyüklerimiz hısım, akraba, konu komşu "yargılamaya ve infaza yetkili gözetmen" rolünü üstlenmişti. Bir hatamızı gördüklerinde hiç tereddütsüz kendi çocuğunun da, bizim de kulağımızı çeker, ikimize de tokadı basarlardı. Dayak ailede de okulda da "cennetten çıkma" idi. Komşumuz Nami amca her hafta bana bir kolon toto oynatır, çıkacak ikramiyeye beni de ortak ederdi. Ama hiç tutturamadık(!)

Veliler çocuğunu okula yazdırırken öğretmene, "Eti senin, kemiği benim..." demeyi adet edinmişlerdi. Üç numara traş zorunlu idi. İki günde bir dörde katlı mendillerimizin üzerine ellerimizi koyar, eli cetvelli öğretmemizin vurmadan geçmesini umarak tırnak kontrollü yaptırırık. Kızların saçları bazen gazyağı ile yıkanmış olur, kokardı. Aynı sınıfta okusak da kızlarla aramızda daima bir mesafe olurdu. Sözgelimi iki komşu çocuğu farklı cinsten iseler okula beraber gidip gelmezler, birlikte oynamazlardı. Bir memur çocuğu penceresinden bana "arkadaşım!" diye bağırdığında çok şaşırılmış, sağuma, soluma bakınmış ve başımı önüme eğip oradan mutlu mutlu uzaklaşmışım. Bir aile bilgisi dersinde karışık oturtulduğumuzda çok rahatsız olduğumu, utanıp sıkıldığımı ve şikâyet etsinler de kovulayım diye yanımdakinin eline iğne batırdığımı hatırlıyorum.

Bir ilkokul öğretmeni vardı: Haydar GENÇTÜRK... Allah gani gani rahmet eylesin! Akvıran'lıydı. Ne sorarsa, cevabını aldıktan sonra, yanlış olsun, doğru olsun, bir de "Neden?" diye sorardı. Bu koşullarda biz öğrenciler de ister istemez, yanıtımızın gerekçesini de hazırlamış olarak parmak kaldırırdık... Muhakkak ki; konunun neden sonuç ilişkilerini, benzer ve karşıtlarını düşündürerek kavratmak

istiyordu. Akşam gazetesi okurdu. Kahvehanelerin önünden geçerken dışarıda oturanlar ayağa kalkardı. Biz köylü çocukları sokakta gördüğümüz yerde ondan utanır, çekinir, kaçardık. Cumhuriyetle, Kurtuluş Savaşı ile Atatürk'le ilgili beylik sorular vardı. Bunların sınıf geçmenin olmazsa olmazları olduğunu söylerdi. Hiç unutamadığım bir olayı nakletmek isterim: İkinci sınıfın başlarıydı. Öğretmenim bir gün ders bitip de evlerimize dönerken beni yanına çağırdı ve elime bir 50 TL verdi ve bunun 20 TL'sini manifaturacı Hacı Özince'ye, 30 TL'sini de Ali - Velilere kendisi adına teslim etmemi istedi. Ben o zamana değin hiç 50 TL görmemiştim. Eve geldiğimde annem önlüğümün cebinde, elimde sıkı sıkı bir şey tuttuğumu gördü ve bana "Nereden aldın?" diye kuşkuyla sordu. Durumu anlattığımda da: "Bu nasıl öğretmen? Tırnak kadar çocuğun eline 50 lira veriyor?" diye söylenmişti. Tabii ki annemin de yönlendirmesiyle önlüğümü çıkartıp yemek yemeden hemen adları geçen esnaflara koşmuşum. Bu, zaman zaman, birkaç ay başı yinelenirdi. Oysa kasabamızın çarşısında bir tek cadde vardı. Öğretmenimiz de o caddeden hiç geçmese, günde üç kez geçirdi. Yani beni ulak olarak kullanma ihtiyacı yoktu. Sonraları anladım ki; o beni "emin" bir kişi olarak yetiştirmek istiyor. Yine, bir kusur işlediğimizde gizlemememiz, cezasına katlanmamızın onurlu bir davranış olacağını söyler; yanlışını mertçe ortaya koyanı yine cezalandırır, ama ona saygı duyduğunu hissettirirdi. Şimdi İstanbul'da avukatlık yapıyorum. Biliyorum ki bana davasını getirenler için başat değerlendirme ölçütü ilk sırada güvenilir bir insan olduğumu düşünmeleri. Kişioğlu Akşehir gölü gibi değil, maya tutuyor demek ki!

Yaz tatillerinde mutlaka "hocaya" giderdik. Çevrede bilgi düzeyi kabul edilmiş, zannımca boş zamanı ve hevesi olan gönüllüler ders verirdi. Toplumla hitap eden bir grup olarak onlara da "Kokulu, Gözlüklü, Kırmızı... " gibi lakaplar takılırdı. Ben Veyis ve Oğuz hocalardan ders aldım. Ortalama 70 kişilik, minder veya kilim üzerinde oturan sınıflarda ders görürdük. Bu koşullar hocanın, odanın her köşesine ulaşan uzun bir sopaya sahip olmasını gerektirirdi. Hoca namaz sureleri ve ardından Kur'an'ın ilk sayfasından başlayarak tümünü Arapça ve harekeli yazılardan okumamızı ister, doğru ve takılmadan okuyabilirsek, izleyen sayfaya terfi ettirirdi.

Birimizi dinlerken; diğerleri kendi kendine, ikili, üçlü gruplar halinde o günkü sureyi mırıldanarak ve alçak sesle çalışırlardı. Arı kovanı gibi bir ortamda sırayla sureleri ezberlerdik. Birkaç kez fergap merasiminin(!) kahramanı oldum. Teyzemin oğlu Muammer tam sureyi bitirdiğim sırada başımdan takkeyi kapıldığı gibi kaçmış, ben de ardından ayak-kabımı fırlatarak onu vurmaya çalışmışım. Yakalanmadığı için annemden bir armağan almayı hak etmişti. İki kez hatim indim. Yasin'i, ancak profesyonellerin bildiği bazı ayet ve duaları su gibi ezberledim. Her ne kadar hocalarımızın işin özüne girme fırsatı pek olmadıysa da meselenin kutsiyetini fazlasıyla özümsemiştim.

Bir ara Çumra'yı sel bastı. "Düz ovada sel nereden geldi?" diyeceksiniz. Yer altı suları o zamanlar hemen iki bel vurmada çıkıyordu. O sene olağandan ziyade yağış düşmüştü üstüne üstlük. Kasabanın sokaklarına hendekler açtılar, sular akacak yer bulsun diye. Bir ara da tipi çıktı. Sokağın karşısındaki evine dönecek olan bir teyze bunu başaramamış... Tabii o zamanlar evlerde telefon yok... Ayrıldığı komşu evine vardı sanıyor, gelini de gelemedi...

Öğrenim hayatım pek başarılı geçti. Bunda herhalde eğitimin benim için tek çare olduğu bilincini aşıl原因 bir anneye sahip olmamın çok rolü olmuştur. Ortaokulda da idealist bir öğretim kadrosu vardı. Herhalde İbrahim ERDOĞAN adlı müdürümüz lokomotifydi aydınlanmanın. Mezuniyetimi müteakiben hemen Foto Güven'e gidip 100 adet vesikalık resim yaptırmış, 10'ar ikamet ilmühaberi ve nüfus hüviyet cüzdanı sureti alıp ne kadar yatılı okul varsa tümüne başvurmuşum. İlk haberi alır almaz Çumra'dan ayrıldım, henüz sonucu belli olmayan sınavlara girmekten vazgeçtim. Daha önce girmiş olduklarımın sonucunu dahi merak etmedim. Hangi mesleği seçeceğim değil, bir an evvel devlete sırtımı dayamam önemliydi benim için. Zaten diğer kazandıklarımı da askerliği seven bir öğretmenim "bunları bildirirsem, askerlik zor gelmiş olabilir, bırakır gelir." kaygısıyla bildirmemiş...

Gidiş o gidiş, 1969'dan beri ilimden avareyim. Ülkemizin değişik yörelerinde kamu görevi yaptım, dolaşım. Dünyanın çeşitli ülkelerine seyahatlerim oldu. Ama aklım fikrim hep yine o pancar dairesinin köşesindeki

akasya ağacında kaldı. Şiirler yazdım, türküler söyledim onun için.

On dokuz yaşında, bir yaz tatilinde Konuya asfaltında yürüyüş yapıyordum. Bir turist arabası durdu ve bana "Çatalhöyük? Çatalhöyük?" dedi. Ben de ilk defa o zaman, onlarla Tek Adam'da, dip notlarda okuduğum o antik kenti görmeye gittim. Her fırsatta yanındaki Alemdar Barajına pikniğe, balık tutmaya gittiğimiz Çatalhöyüğü... Sonraki yıllarda hararetili demeçlere, duyurulara, vaatlere rastladım bu hususta. Bu harikulade değer Türkiye'ye, hatta dünyaya tanıtılacak ve yüz binleri kendisine çekecek, yörenin yaşamına yeni güzellikler getirecekti. On yıllar sonra bir gün gezmeye gittiğimde bekçiden o antik yapıya bir tilkinin dadandığını duydum. Yakın köyden görevlendirildiğini söyleyen bekçiden ona niçin tuzak kurmadığını sordum. O da gülümseyerek: "Hiç kimsenin kıymetini bilmediği burayı bir tilki önemsemiş, sen de 'Ona tuzak kur!' diyorsun. Yazık değil mi?)" dedi.

Bir ara köyümüze geldiğimde muhtarın arkadaşım Mahmut Remzi'yi buldum. "O içdelik yolu eski haline getirelim." dedim. Sağ olsun araştırmış: Karayolları görüşü engeller diye izin vermiyor, tarla sahipleri gölgesini istemiyor gibi engeller çıkmış: "Ben İtalya'dan meyve fidanı getirdim, ekiyorum. İki dizisini sana ayırdım. Yazları gelir, toplarsın!" dedi. Oysa ne hoş olurdu -gereğinde seçenek başka bir yol yapılarak- o yol içdelerle kaplansa, turistik at arabaları yolculuğunu sürdürse, dünyalılar o müthiş düşü görme şansına nail olabilse...

Çatalhöyük'ü dünyaya tanıtılabilesek de maddi, manevi getirilerini yöremize kazandırabilsek... Daha önceliklisi devlete, millete bırakmadan, özümüzden fıskıran fidanlara ülke bazında olsun, rekabet ortamı, fırsat eşitliği sağlayacak bir örgütlenmeye gidebilsek... Bilmiyorum; bugünlerde dar gelirli ailelere mensup kaç yetenekli çocuk var? Eğitim alma olanakları ne kadardır? Babalarının gücü yettiğince mi yoksa? İbrahim ERDOĞAN'ın adı yaşıyor mu acaba?

Artık yüzlü metrelerden çıktığını duyduğum yeraltı sularından, yöreye hayat katan Çarşamba'dan torunlarımıza sadece bir hazin öykü kalacak olmasın, sakın!

Batum "Beylerce" olmuş, acaba özgün kültürel yapısını koruyor mu? Cevizcilerin fırını hala olduğu gibi, yerinde duruyor mu?

ÜTOPYALAR GÜZELDİR

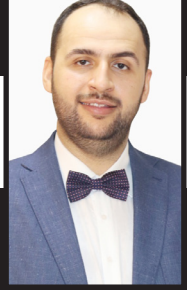
Bir vapurdumanıyla sanki gelecekmış gibi,
Bir gün gelecek elbet, ütopyalar güzeldir...

Çumra'ya şimdiye kadar bir vapur gelmedi lakin kara trenin geçtiği çok oldu. İlki 1913'te geçmiş. 1926'da Atatürk Adana'ya trenle giderken Çumra istasyonunda durup sulama istasyonunu ve sonsuz tarlaları gördükten sonra bu beldenin ilçe olmaya layık olduğunu söylemiş. Yani tren istasyonu 100 yıldır Çumra'da ve ilçe olmasına vesile olmuş. Çumra'nın ikonik yapılarından. Belediye de bunun farkında. Başkan Recep Candan'ın Tarihi İstasyon Binası ile ilgili projesi hazır bile. Bir kısmını müzeye çevirmek istiyor. Kendisinin aktardığı kadıyla Devlet Demiryollarından istasyonun önüne konması için bir kara tren talep edilmiş ve halen bekleniyor. Hicaz'dan beklenen kara tren hiç bu kadar beklenmemiştir...

Çumra Kültür ve Sanat Topluluğu'nun bir toplantısında Başkan Recep Candan ile tanıştım. Kendisi tipik bir kasaba bürokratinin tam tersi bir profil çiziyor. Başkan entelektüel, vizyoner. Benim de hep aklımda olan Çumra Tarım Müzesi, İpek Yolu Müzesi gibi projelerin yanı sıra Çatalhöyük'ü tanıtmaya dair birçok proje de var masasında. Bahsettiğim istasyon projesi de aynı şekilde. Çoğu için harekete de geçilmiş üstelik. Öte yandan, başkan halktan gelecek projeler için de oldukça hevesli. Ara ara yarışmalar açarak proje topluyor. Projeler güzel, niyetler halisane, başkan azimli ve hevesli.

Çumra'ya yazları birkaç kez muhakkak gitmeye çalışırım. Her gidişimde de kuzenlerimi götürürüm ama daha çok onların çocuklarıyla oturur kalkanım. Onlardan yani gençlerden dinlerim Çumra'yı. Hiç hafifletmeden söyleyeyim. Gençler Çumra'dan memnun değil. Çumra'da kültür - sanat etkinlikleri neredeyse hiç yok. Gençler için sosyal hayat yok. Spor aktiviteleri kısmen var ancak çok yetersiz. Gençlerin ufkunu genişletecek, onları dünyaya açacak etkinlik sayısı neredeyse sıfır. Bir sinema salonu yok, tiyatro oyunlarının oynanacağı salon yetersiz. Yapıları inşaa etmekten ziyade bu projeleri yapacak bir kurum ve ekip de yok. Belki yanlış biliyorumdur. Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Kerim Çilek Bey yanlış biliyorsa beni lütfen düzeltsin.

MUSTAFA EMRE SELEK

Halbuki birkaç proje ile bunları aşmak gayet mümkün. Örneğin belediye bünyesinde Çumra'nın gençlerinden oluşacak bir tiyatro ekibi kurulsun. Sonrasında bu ekip yetiştirilsin hem onlara bir iş imkânı doğar hem de Çumra gençleri tiyatro ile tanışır. Bu ekibe gerekli malzeme sağlansa, bir minibüs tahsis edilse ve bu ekip Çumra'da ve Çumra'nın dış mahallelerini gezerek oyunlar oynasa fena mı olur? Mersin'in Arslanköy'ünde kadınlardan tiyatro ekibi kuran Ümmiye teyze kadar yapılabilir bu iş.

Öte yandan, Çumra'da gençlerin bir kısmı esnaf, bir kısmı tüccar, bir kısmı da Torku fabrikalarında çalışıyor. Belli bir kısmı da dışarda okuyor ancak 80'lerdeki kadar dışarda okuyan Çumralı gencin olduğunu sanmıyorum. Çumra'dan dünyaya açılacak binlerce girişim hikayesi olacakken gençlerin gördüklerinden öteye geçememesi ise tam bir hayal kırıklığı. Çumra'da bağımsız bir - ki bence belediyenin dışından desteklediği bir yer olmalı - girişimcilik ve kuluçka merkezi olmalı. Dünyada yetişen çoğu tarım ürününün üretilebildiği Çumra'dan tarım ile ilgili bir girişimin çıkmaması kabul edilebilir değil. Kurulsun bir girişimcilik merkezi. Dışardan getirilsin uzmanlar gençlere girişimcilik eğitimleri verilsin. Proje yazma eğitimleri verilsin. Bir girişim nasıl yapılır? Nasıl geliştirilir? Yatırım nasıl alınır? Bu girişim dünyaya nasıl açılır? öğretilsin gençlere. Dünya çapında çıkacak bir girişim bütün Çumra'nın kaderini değiştirir. Bu gençlerin ufkunu açmak onlarca projeye zemin hazırlar. Bu dünyayı ucundan göstermek onları zaten harekete geçirir.

65 binlik Çumra'nın 35 yaşına kadar olan nüfusu 35 bin. Müthiş bir potansiyeli var. Belediye başkanı vizyoner. Dünyayı bilen, projeler üretip uygulayabilen biri. İbre biraz girişimciliğe ve sanata yönlense, bunlarla alakalı birkaç proje üretilse ve bütçe ayrılsın bu konularda ısrar edilse bu gençler Çumra'nın kaderini değiştirir. Ütopyalar güzeldir dedim ya. Bu kadar uygun bileşen bir aradayken ütopya olarak kalmamalı bunlar. Un var, su var, şeker var... Helvayı da görmek isteriz.

ÇUMRANIN SINIKÇI, SÜNNETÇİ VE SİHHİYELERİ

Geçen sayımızda Çumramızda ilk dönemlerde hizmet eden sağlık çalışanlarından ve onların hayat hikâyelerinden bahsetmiştik. Bu yazımızda ise yine sağlık hizmeti verenlerden bahsedeceğiz. Yalnız bunlar öyle Tıp Fakültelerinde okumuş ve resmi sıfat taşıyan sağlıkçılardan değildir. İsimlerinden ve hayat hikâyelerinden bahsedeceğimiz bu büyüklerimiz elde ettikleri sağlık bilgilerini ya asker ocağında sıhhiye olarak görev yapmış oradan belleyip gelmiş, ya da burada Ana'dan Baba'dan, Ebe 'den Dede'den gördükleriyle kendince bir tedavi usulü gerçekleştiren insanlardır. Şimdi araştırıp bulduğumuz kadarryla bu büyüklerimizin hayat hikâyelerini aktaralım.

SÜNNETÇİ TIKIR HÜSEYİN (HÜSEYİN TOKLU) (CİVELEK)

Çumra'nın en renkli simalarından birisi de şüphe yok ki Sünnetçi Tıkr Hüseyin'dir. Kendisine babası Civelek Durmuş'un lakabına istinaden Civelek denir ve halk arasında Civelek Hüseyin ya da Tıkr Hüseyin olarak bilinirdi.

Tıkr Hüseyin Çumra başta olmak üzere Konya köy ve kasabalarının çoğunda doktorlar henüz sünnet işine başlamadan önce binlerce çocuğu sünnet etmiş ve bundan dolayı Sünnetçi Tıkr diye anılmıştır. Orta boylarda zayıf, kara kuru bir adam olan Tıkr Hüseyin 1910 yılında Konya Bozkır İlçesinde dünyaya gelmiştir. Osmanlının son zamanları, savaşlardan kıtlıklardan ve sıkıntılardan dolayı herkes yaşam savaşını vermektedir. Babası ve ailesi ile birlikte Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar Bozkırda ikamet eden Tıkr Hüseyin 1930'lu yıllarda Çumra'ya göç eder. Geldikleri zamanlarda Çumra yeni ilçe olması nedeniyle her yer bataklık, çamur ve çorak bir arazidir. Önce Çumra'nın Yenidoğan Mahallesi diye bildiğimiz demiryolunun arka kısımlarına otururlar. Yıllar sonra şimdiki Çumra-Konya yolu üzerindeki Demirci Petrol karşısındaki yerlerine otururlar. Tıkr Hüseyin buraya taşındıktan sonra halk arasında buranın adına "Vali Konağı" derlerdi. Hatta Konya'dan gelirken otobüsten incek olanlar muavinlere "Vali Konağında ineceğim" derlerdi.

SEDAT ULUPINARLI

Çumra Şehit Koçak İlkokulu yapıldığı zaman oranın suyunu ve çeşmelerini masraflarını karşılayarak kendisi yaptırmıştır. Çumra Ulu Cami inşaatı devam ederken kendisine yapılan yardımların bir kısmını biriktirip cami inşaatı için verdiği anlatılıyor.

Tıkr Hüseyin Çumra'da yapabilecek bir iş olmayınca babadan ve dededen kendisine miras kalan sünnetçilik işine başlar. Zaten lazım olan bir iştir. O günlerden sonra ömrü Konya ve havalisinde sünnetçilik yapmakla geçmiştir. Hayatında 6 evlilik yapan Tıkr Hüseyin son hanımı olan Gülsüm TOKLU ile Hadim'in Kızılca Köyünde evlenmiş ve Çumra'ya getirmiştir. Tıkr Hüseyin'in bu evliliklerinden Ali, Ayşegül, Döndü, Nergiz, Menevişe, Nurten ve Türkmen isimli çocukları dünyaya gelmiştir.

Tıkr Hüseyin çok az insana nasip olacak biçimde ömründe üç defa hacca gitmiş ve hac dönüşünde iki defa hacı pilavı dökerek halkı yemeğe davet etmiştir. Yemeğin bir tanesinde ise sadece Çumra'nın ileri gelenlerini davet etmiş ve ağırlamıştır. Tıkr Hüseyin 1985 yılında yaylı at arabasıyla Hadim ve Bozkır taraflarına sünnet işi için gezmeye çıkar. Dönüşte Eğitise köyünde köy misafirhanesinde konakladığı sırada kalp krizi geçirerek vefat eder. Tıkr Hüseyin'in kabri Çumra Mezarlığındadır.

Çumra ve havalisinde kendisini tanımayan pek yoktu. Mahalle ve köylerde Tıkr Hüseyin'in yaylı at arabasını gören çocuklar köşe bucak kaçarlar ve o gidene kadarda ortaya çıkmazlardı. Tıkr Hüseyin sünnet ettiği çocukların kanını kesmek ve acısını dindirmek için gerekli tıbbi bilgi ve malzemeden yoksundu. Onun için kendisine özgü doğal yöntemleri kullanırdı. Demirbaş eşya ve malzeme olarak bir usturası, ağaçtan yapılmış bir kısturma çatalı, yine çallların malzemesinden ve otlardan elde edip kullandığı beyaz bir tozu ve bolca tuzu bulunurdu.

Tıkr Hüseyin'in vefatından sonra hanımı Gülsüm'ün belli bir süre çocukları sünnet ettiği ve kocasının işine deva ettiği söylenmektedir. Hanımı Gülsüm de 2005 yıllarında vefat etmiş ve Konya'ya defnedilmiştir. Halk arasında Tıkr Hüseyin ile ilgili anlatılan manidar olaylar çoktur. Anlatılana göre Umumi tuvalette ihtiyacını gören iki kişiden birisi diğerine "senide mi Tıkr Hüseyin sünnet etti" der. Oda "Evet nerden bildin" deyince öbür kişi "Tıkr Hüseyin bazen yamuk sünnet edermiş. Bak sana hep paçalama işedin" demiş... Allah kendisine rahmet eylesin.

KIRIKÇI MUZAFFER ÜLKEBAŞ

Çumra'mızda iz bırakanlar ve renkli şahsiyetlerden biriside şüphesiz ki Muzaffer ÜLKEBAŞ'tır. Halk arasında "kırıkçı Muzaffer" lakabıyla anılan Muzaffer ÜLKEBAŞ çok yönlü ve sosyal aktivitesini

yüksek olan bir şahıstı. Çumra ve havalisinde kol ve bacaklarında kırık ve çıkık gibi sorunları olan insanların ilk uğrak yerlerinden birisi de şüphesiz ki Muzaffer ÜLKEBAŞ'ın eviydi.

Muzaffer ÜLKEBAŞ bu mesleği babası Hafız Ahmet ÜLKEBAŞ'tan öğrenmiş ve bir ömür boyu da insanlara yardımcı olmaya çalışmıştır. Kendisinin anlattığına göre bir kırık ve çıkık ustası olan babası Ahmet ÜLKEBAŞ bu işi oğlu Muzaffer ÜLKEBAŞ'ın da yapmasını ve insanlara yardımcı olmasını ister. Ama Muzaffer ÜLKEBAŞ önceleri pek sıcak bakmaz.

Babası bir gün oğlu Muzafferi yanına çağırır ve bir çuvalın içine bir karpuz koyarak ona hızlıca bir tekne vurur ve çuvalın içindeki karpuzu parçalar. Sonra oğluna çuvalı açmadan ve karpuzu görmeden onu çuvalın dışından birleştirmesini ister. Oğlu Muzaffer bu işi zorda olsa babasının isteğini kırmaz ve bir hayli uğraştıktan sonra ağız kapalı çuvalın içinde yarım yamalak karpuzla benzer bir şekli yapar. Babası buna çok sevinir ve oğlunun bu işi çabuk kavrayacağını söyleyerek ona mesleği belletir. O günden sonra Muzaffer ÜLKEBAŞ ömrünün sonuna kadar bölgenin kırık ve çıkık işlerine bakmıştır.

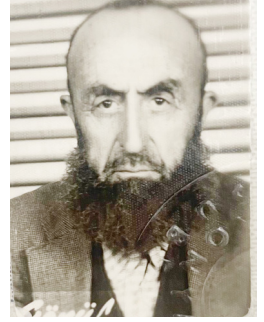
Muzaffer ÜLKEBAŞ 01.12.1928 tarihide Çumra Batum köyünde dünyaya geldi. Aslen Artvin Şavşat ilçesinden olan Muzaffer ÜLKEBAŞ'ın babası Hafız Hoca Ahmet ÜLKEBAŞ,

Annesi ise Fatma ÜLKEBAŞ'tır. Muzaffer ÜLKEBAŞ Çumra Gök Hüyük köyünden Zekiye ÇOLAK Hanım ile evlenmiş ve bu evlilikten on çocuğu olmuştur.

Muzaffer ÜLKEBAŞ Batum köyünde üç dönem muhtarlık yapmış ve köyün ilk dönem ek-siliklerinin giderilmesi için gayret sarf etmiştir. Muzaffer ÜLKEBAŞ aynı zamanda Türk Hava Kurumu, Türk Kızılay'ı ve diğer bazı vakıf ve derneklerin yönetimlerinde de bulunmuş ve hizmet etmeye çalışmıştır. 1970'li yıllarda bir dönem de Cumhuriyet Halk Partisinin Çumra İlçe Teşkilat Başkanlığı yapan Muzaffer ÜLKEBAŞ Çumra Müftülüğü bünyesinde fahri olarak 17 yıl kadar da din görevlisi olarak hizmet etmiştir. Çumra'mızın en renkli simalarından birisi olan Muzaffer ÜLKEBAŞ 2009 yılında vefat etmiştir. Allah rahmet eylesin.

İĞNECİ SİHHİYA ABDULLAH ÖZER

1914 Yılında Çumra'nın Tahtalı Köyünde dünyaya geldi. Annesi Dudu(Ayşe) babası Mustafa'dır. Babası askerde Edirne'de gümrük memuru olarak çalışırken hastalanarak vefat etmiştir. Yetim kalan

Abdullah'ı annesi büyütmüş ve yetiştirmiştir. Askere gidinceye kadar Tahtalı Köyünde annesi ve ailesine yardım etmeye yardımcı olmuş ve köyünde görev yapmakta olan zamanın meşhur hocalarından Kütük Hoca lakaplı aslen Kırık Köyünden Müderris Mustafa Efendinin sohbetlerinden feyiz almış, dürüstlüğü ve güzel ahlakı ile tanınan bir insandı.

Eşi Fatma Hanım ile 1932 tarihinde evlenmiş ve bu evlilikten Emine, Asiye, İsmahan, Halil İbrahim, Mustafa, Ali ve Hasan isimli çocukları dünyaya gelmiştir. Askerliğini Gelibolu'da Sihhiye olarak yapan Abdullah Özer orada temel tıbbi bilgileri, iğne yapmayı, diş çekmeyi ve okuma yazmayı öğrenmiş. Askerde edindiği bu bilgi ve becerilerle ülkede doktor ve sağlık hizmetlerinin son derece zayıf ve kısıtlı olduğu 1950- 1980 yılları arasında halka hizmet etmeye çalışmıştır. Civar dağ köylerinde at sırtında köy köy gezerek bazen günlerce evine dahi uğramadan halka hizmet etmiş ve Sihhiya Abdullah lakabını da buradan almış.

1962 yılında Tahtalı Köyünde muhtar seçilip köyün temel ihtiyaçları olan yol, sarnıç, oluk

adı verilen çeşmeler yaptırıp köylünün hayatını kolaylaştırmış, bu yönüyle de köy halkının takdirini kazanmıştır.

1965 yılında Tahtalı Köyünden Çumra ilçesine göçtü. Komşuluk ilişkilerine önem verirdi. İbadetlerine düşkünlüğü ile bilinen Abdullah Özer yaşantısıyla da örnek bir kişilik sergilemiştir. 1979 yılında eşiyile birlikte hac ibadetini yerine getirdi. Abdullah Özerin özellikle gece ibadetlerine devamlı olduğu yakınları tarafından anlatılır.

Kendisi hasta olduğu bir dönemde Eşenler Camiinin imamı Mevlüt hoca ziyarete gelir. Geçmiş olsun dileğinde bulduktan sonra "Hacı Amca 5 vakit evinin önünden camime gittim. Camiye giderken bilhassa sabah namazlarında erken gitmeye çalışırım. Ne kadar erken sabahları camiye gidersem gidiyim senin ışığın hep yanıyordu. Adeta seninle yarıştım. Şu hac emminin ışığı yanmadan evinin önünden geçeyim istedim. Ama yaz kış senin ışığını hep yanık buldum geçemedim." Der. Babamın hasta halinde cevabı şu olur: 'Ey benim güzel hocam bende senelerdir kümesimde bir horozum var ondan önce kalkabilir miyim diye yarıştım beni de o geçti. Bende ondan önce kalkamadım.' Bu cevabı Mevlüt hocanın çok hoşuna gider ve birçok yerde de bunu anlatmıştır.

Gerek kişiliği ve gerekse yaşantısıyla örnek bir insan olan Abdullah Özer 30.06.1996 tarihinde hastalandı ve ebedi âleme göç etti. Rab-bim rahmet eylesin inşallah.

SIHHİYE ABDULLAH AKBAŞ

Kuruluş yıllarımızda Çumra'mızda sağlık ve sıhhiye hizmeti veren büyüklerimizde birisi de Sıhhiye Abdullah AKBAŞ efendidir. Yokluk ve zorlukların hâkim olduğu dönemlerde bıkp usanmadan, yorulup yılmadan halkın hizmetinde olmuş örnek büyüklerimizden birisidir Abdullah AKBAŞ.

1913 yılında Antalya İbradı mahallesinde dünyaya gelen Abdullah AKBAŞ ilk defa Adana Pozantı'da sağlık görevlisi yani sıhhiye olarak görev almış ve devlet memurluğuna atılmıştır. 1927 yılında Çumra'ya tayini çıkan Abdullah AKBAŞ yeni ilçe olan ve oturacak evi olmayan Çumra'da oturamaz ve İçeri Çumra'ya yerleşir.

Çumra o zamanlar bataklık içinde ve sivrisineklerden geçilmeyen bir yerleşim yeridir. O dönemlerde Çumra'da sadece Devlet Demir Yollarının şantiyesinde çalışan işçilerin barındıkları şantiyeler ile Devlet Su İşlerinin Almanlar tarafından yapılan binaları mevcuttur. Bölgede sivrisineklerden dolayı Sıtma Hastalığı yaygındır. Abdullah AKBAŞ sağlık memuru ol-

ması nedeniyle bu salgınla mücadele etmektedir. Evine günlerce uğramadığı günler olsa da Abdullah AKBAŞ görevini aksatmamak ve aldığı parayı helal ettirmek için var gücüyle ve samimi-

miyetle çalışmıştır. Evliliğinden iki oğlan ve birde kız çocuğu sahibi olan Abdullah AKBAŞ Isparta'ya tayin edilir. Isparta'da bir süre görev yaptıktan sonra emekliye ayrılan Abdullah AKBAŞ'a rahatsızlandığı için küçük bir cerrahi müdahale yapılır. Fakat kanının pıhtılaşmaması sonucunda akan kan durdurulamamış ve kan kaybından 04.12.1971 tarihinde hayatını kaybetmiştir.

Çumra'mızın sevilen ve sayılan ilk taş ve kum satan esnaflarından olan merhum Sebahattin AKBAŞ'ın babası olan Çumra'mızın Sıhhiye Abdullah AKBAŞ amcası dürüstlüğü, temizliği, ahlakı, sevecenliği ve Çumra sevdisıyla tanınan bir büyüğümüzdür. Mekânı cennet olsun.

İĞNECI ENVER ŞAHİN

Çumramızda kendi özel yetenek ve imkânlarıyla yakın çevresi başta olmak üzere halka hizmet etmeye çalışan büyüklerimizden biriside Enver ŞAHİN amcamızdır.

Enver ŞAHİN 1928 yılında

Çumra Apasaraycık köyünde dünyaya geldi. Eğitimini zamanın şartları çerçevesinde köy ilkokulunda yapan Enver ŞAHİN askerliğini sıhhiye olarak yapmıştır. Askerliğini sıhhiye olarak yapması sebebiyle asker ocağında iğne yapmayı ve ilk yardım işlerini öğrenmiştir. Asker ocağında öğrendiği bilgilerini unutmamış ve dönüşte insanlara yardımcı olmaya çalışmıştır. Enver ŞAHİN gece gündüz demeden severek herkese ücretsiz ve karşılıksız olarak bu hizmeti vermiş ve herkesin hayır duasını almaya çalışmıştır.

10Kasım 1998 yılında Çumra'da vefat eden Enver ŞAHİN altı kız evladı sahibi bir büyüğümüzdü.

GURBETTE ÇUMRALI BİR KALEM: NADİRE YETİŞ

ANUŞ
GÖKCE

Bu gün sizlere Denizli’de yaşayan, Eğitim Danışmanlığı ve Öğrenci Koçluğu yapan nadide bir kalem Çumralı Nadire Yetiş ve eserini tanıtacağım

Nadire Yetiş, 1979’te Ağrı’da doğdu. Aslen Çumralıdır. İlkokulu, Hüniyet İlkokulunda, Orta öğretim ve Liseyi Çumra Anadolu Lisesi’nde tamamlamıştır. Yazar Çumra Anadolu Lisesi’nin ilk mezunlarından. Kamu yönetimini ve Adalet Yüksek Okulu’nu bitiren Nadire Yetiş, çocuk objektif testler, psikolojik resim analizi terapistliği, öğrenci koçluğu ve eğitim danışmanlığı eğitimlerini aldı. İlayda, Mustafa ve İclal adlı üç çocuğa sahip olan yazar, rol model örnek bir annedir.

ACILARDAN ARTA KALAN

Nadire Yetiş’in ilk kitabıdır. Us Yayınlarından 2020 yılından çıkan karton kapaklı, küçük boy, 132 sayfa olan kitap, “Yazam Notu”ndan sonra “Babasının prensesi Olamayan Kızlar”, “Anneler Ölüren”, “Hiç Mutlu Olmadım Ben”, “Bir Vardım Bir Yoktum”, “Keşke Anne” adlı birbirinden güzel beş hikâyeden oluşmaktadır. İlk hikâye, “Babasının Prensesi Olamayan Kızlar” da yazar, bütün çocukların sevgi ve ilgi ile büyütülmesini, özellikle geleceğin annesi olan kız çocuklarının anne ve babaları tarafından sevgi ve güven ortamında yetiştirilmesini ister.

Kitabın ilk cümlesi: “Gececek baba, biliyorum iyi olacaksın, eski sağlığına kavuşup bu hastaneden gülerken beraber ayrılacağız.”

Son cümlesi, “Keşke Anne” adlı hikâyenin, “Hayatımın bana ileride neler getireceğini bilmiyorum ama bundan sonra istediğim tek şey: Keşkesiz bir hayat yaşamak. Bunun için de elimden geleni yapacağım.”

Dil ve Üslup: Kitabın dili Türkçedir. Yazamın benzetme ve teşbihlerden uzak, sade ve akıcı bir üslubu vardır. Cümle örgüsü düz ve basittir. Birleşik zamanlı ve yardımcı fiil kullanılmamıştır.

Konu:

Acılardan Arta Kalan’ da Nadire Yetiş, hikâyelerinde kadına şiddet, kız çocuklarını hor görme, aşağılama, çocuk istismarı ve tecavüz gibi toplumun kronikleşmiş olan sorunlarına yer vermektedir. Yazar tüm mücadelesini, çocukların anne ve babaları tarafından mutlu ve güvenli bir ortamda yetiştirilmesine, onlara hak etikleri sevginin, ilginin gösterilmesine, kendine güven duygularının oluşturulmasına, bedenen ve ruhen sağlıklı nesiller

yetiştirilmesine vermiştir. Yetiş, her gün gazetelerin üçüncü sayfasında ve ekranlarda yer alan kadınların çocuklarının gözleri önünde sokak ortasında babası tarafından dövülmesi veya öldürülmesi olayının çocukta yarattığı travmalar; toplumun ve eli kalem tutanların bu meselede duyarsız ve seyirci kalmasından esefle bahsetmektedir. Yazarları, gazetecileri, televizyoncuları, medya ve sosyal medya ağı kullanıcılarını, sosyologları ve psikologları bu konuda duyarlı olmaya çağırır.

Nadire Yetiş hikâyelerinin konusunu gerçek hayattan seçmiştir. Hikâyelerinin hepsi de her gün televizyonlarda seyrettiğimiz ya da gazetelerde okuduğumuz güncel hayatın içindedir; hiç birisi hayal ürünü değildir.

Babasının Prensesi Olamayan Kızlar

Nadire Yetiş sevgisiz büyüyen çocukları, özellikle kız çocuklarının ileride hayata atılırken, yuva kurarken pek çok hatalar yapabileceğini, altından kalkamayacağı sıkıntılarla tek başına mücadele etmekte zorlanacaklarını ifade etmektedir:

Selda Hanım babası tarafından hiç ilgi ve sevgi görmeden büyümüş genç bir kadındır. Babası kanserdir; eşinin ve kardeşinin desteğiyle beraber babasına bakmaktadır. Selda Hanım babasına çok kırgındır. Çünkü babası kendisini hiç sevmemiş, annesine eziyet etmiş, evi terk ederek çocukluk ve genç kızlık döneminde aileyi yalnız bırakmıştır. Kırgın olduğunu belli eder ama bir türlü duygularını ifade edemez. Genç kızken babasına yazdığı mektupların biri eline geçer ve bunu babasının görebileceği bir yere koyar. Baba okumak istemese de kızının ısrarı karşısında mektubu okur ve gözyaşları içinde kızına sanılarak af diler.

“ Baba ben hatırlıyorum da sen işle alakalı o kadar sorun yaşıyordun ki. Biz kış günü sobada yakacak odun bulamazdık. Annem yaşadığın içindeki pamuğu atardı sobaya ısınmak için. Bir yıl çalıştığın yerde hiç aylık alamadın. . . Bence senin böyle rahat davranmaya lüksün yok baba. En ufak şeyden çalıştığın yerde kavga çıkartır, daha yeni taşındığımız yerden senin yüzünden taşınmak zorunda kaldık. Hatta son zamanlarda taşınmaktan bıktık ve artık girdiğin işlere bizi bırakıp gider olmuştun.

Annem hem bizimle hem de evin işleriyle tek başına uğraşmak zorunda kalmıştı yıllarca. Senin yokluğunu hissettirmemek için iki kişilik hayat yaşadı baba, kendi hayatını hiçe sayarak... Baba niye yapmadın biliyor musun? Çünkü istemedin sen bizi, bulunduğun yerde iş bulup yanımızda kalacağın yerde, sen hep kaçtın bizden. Sana ne yapmıştık bilmiyorum. Arda da ben de Yadel de senin çocuklarıydık. Biz hep seni özledik baba. Hasret hiç bitmedi, çünkü den hiç gelmedin baba..." (s.24 v.d)

Anneler Ölürlen

Kendi istemediği biriyle evlendiği için yıllarca kızına sırtını dönen ve onu sıkıntılıyla baş başa bırakan bir babanın son pişmanlıklarından fayda vermiyor. Çünkü kızını damadı çocuklarının gözü önünde öldürmüş sonra da intihar etmiştir. Çocuklar Ağrı'da üvey babaannelerinin yanına gönderilmiştir.

"...Yaklaşık bir aydır evin içindeyim. İnsanlara olan güvenimi kaybetmiş bir şekilde yaşamaya çalışıyorum. Bu süreçte epey düşünme fırsatı buldum. Mesleğimi uzun yıllardır ilk günkü heyecanıyla devam ettirdim ama üst üste yaptığım şiddet haberlerine insanların sürekli duyarsız kalışlarını kabule etmekte hep zorlandım. (s.37 vd)

İstifa etmekten vazgeçen Gazeteci Sezen Hanım çocukların psikolojik durumlarıyla ilgilenmek için Ağrıya gitmeye karar verir. Yanına Psikiyatrist arkadaşı Hülya'yı da almıştır. Gitmeden önce çocukların anneye ve dedelerine uğrarlar, torunlarına bir şeyler göndermek isterlerse götürebileceklerini söylerler. Dede kızıyla ilgilenmediği için çok pişmandır. Gazeteci hanım dedeyi konuşturur ve sesini kayıt cihazına alır. Hasan Dede, tüm babalara seslenerek çocuklarıyla sağlıklı ilgilenmelerini, onları yalnız bırakmamalarını söyler:

"...Evladının kıymetini o hayattayken bilin. Bu dünyada hiçbir şey çocuklarınız kadar önemli ve değerli değil... Bir baba olarak onu dinlemeyi değil hep suçlamayı seçtim. Şu an yanımda olsaydı ona öyle bir sanıldım ki hiç yalnız bırakmazdım..."

Ben kızımı istemediğim bir evlilik yaptım diye devamlı suçladım. Nasıl olsa kendi istediği kendi evlendi. Şikâyet etmeye de hakkı yok deyip yalnız bıraktım onu. Kapalı kapılar ardında ne acılar yaşamış yavrum. Bilmemişim. Belki de bilmek işime gelmedi. Suçlamak en kolaydı belki de. Şu an düşündüğümde ne kadar hatalı olduğumu anlıyorum. Ne olursa olsun, başına ne gelirse gelsin siz çocuklarınızın başında olun, sahip çıkın, onlara kimseye laf söyletmeyin. Dağ gibi arkasında durun.

Kızlarımız babamız varsa arkamızda bize kimse bir şey yapamaz desinler, korkmasınlar kimseden. Size evlat acısını yaşamış bir baba olarak sesleniyorum. Evladınızı kaybettikten sonra keşkeleler işe yaramıyor. İş istenmeden basın çocuklarınızı

başınıza, sevin ilgilinin onlarla..." (s.47 v.d)

Ağrıya giden Sezen ile Hülya hanımların ev sahibi Babanne Raziye Hanım çok iyi karşılar. Merdan'ın öz annesi olmadığını, yine de onu kendi evladı gibi sevdiğini, çocuklara da elinden geldiği kadar sahip çıkacağını onları yalnız bırakmayacağını söyler. Hülya çocukların psikolojileriyle ilgilenir ve onları terapi eder. Raziye teyze son gece de gazeteci ile psikiyatriste hayatını anlatır. Çok küçükken anne ve babasını kaybettiğini, abisini amcasının götürdüğünü, kendisini de teyzesinin yanına aldığı, o evde hep bir sığınak ve fazlalık olarak görüldüğünü, eniştesinin borcuna karşılık kendisinden 23 yaş büyük üç çocuklu bir adama sattığını söyler. Adam her gün dövenmiş, hakaretler edermiş, o da kaderine razı olmuş, hep susmuş.(s.57 v.d)

Hiç Mutlu Olmadım Ben

Yine bir kadın cinayeti ortada... Ambulansı karşılamaya bir genç çıkıyor. Çocuğun babası çocuk evde yokken annesini öldürüp kaçmış. Çocuk da bir umut diye ambulansı çağırmış. Balkondan tüm bu olanları izleyen Türkan kucaklarında torunuyla beraber geçmişe dalar ve hiç mutlu olmadığını anlar. Tek mutluluğu çocukları ve torunu Belinay... Maalesef bir kadın daha eşi yüzünden hayatını kaybetmişti. Türkan, 1970 yılında Denizli'nin Alatini Kasabasında dünyaya gelir. Çocukluğu ve genç kızlığı çok kötü geçmiştir. Babası çocuklarıyla beraber annesini dedelerinin yanında bırakarak Hollanda'ya çalışmaya gitmiştir. Babası yedi yıl sonra gelir. Evde esen bayram havası kısa sürer. Komşu köyden bir kadına aşık olan babası onu aynı eve kuma getirir. Bir müddet birlikte yaşarlar. Eski eşinin ve anne babasının kendisine karşı çıkmaları karşısında yeni eşiyi beraber Hollanda'ya geri döner. Aradan birkaç yıl geçince babası yeni kansıyla birlikte Hollanda'dan dönüş yapar. Bu arada iki çocuk da yeni karısından olmuştur. Aynı evin içinde 5 çocuk iki kadın ve babası birlikte yaşamaya başlamışlardır. Köyün yaşama şartları ağırdır. Her gün tarlaya çalışmaya giderler. Annesi bu duruma fazla dayanamaz ve başka bir köyde bulunan kardeşinin yanına gider. Babası Türkan'ı ev işlerini gördürmek ve tarlada çalıştırmak için annesinin yanına göndemez. Okula göndereceğine dair söz vererek kızını kandırır. Türkan araya öğretmenini koymasına rağmen okula devam edemez. İlkokuldan sonrasını okuyamaz. Öğretmen olmak hayali de böylece yok olur. Bir müddet sonra annesinin geri dönmesi için kızın koz olarak kullanılır. Türkan için hayat çok zordur. Bütün çocukların bakımı ve ev işleri, bahçede çalışmak onun omuzlarına yüklenir. Annesi bu duruma daha fazla dayanamaz ve geri döner. Ev kalabalık olduğu için bahçenin bir köşesine küçük bir oda yapılarak annesi, kardeşi ve Türkan o eve taşınır.

Annesi babasının tüm eziyetlerine çocukları için katlanır. Türkan'ın abisi aynı köyden Almanya'da yaşayan istemediği bir kıza zoraki nişanlanır. Yazın düğünden sonra abisi evlendiği kıza birlikte Almanya'ya gider. Türkan'ı da hiç istemediği, kendinden çok büyük biriyle evlendirirler. Türkan iki çocuğunu kocasından sürekli dayak yiyerek yokluk ve sıkıntılar içinde büyütülmüştür. İki çocuğunu da okuta bilmek için tarlada, tekstilde, iğne oyası ve el işi yapmıştır. Kızı Ebru bir bankada memur, oğlu ise PTT'de memurdur. 33 yaşında olan Türkan Hanım üç yıl önce evlenen kızından torunu olan 1,5 yaşındaki Belinay'ın bakımını üstlenmiştir. Eşinin sevgisizlik ve ilgisizliğinden bıktığı için boşanmaya karar verir:

"...Evlendikten sonra da devam etti mutsuzluklarla dolu olan hayatım... Çocukluğum, gençliğim bir evin içinde hizmetçilik yaparak, dayak yiyerek geçmişti. Yeni hayatımda evliliğin ne olduğunu eşimden ilk tokadı yiyince anladım. Çocuk denecek yaşta evlenmişim. Beni biraz olsun sevsen de onu sevebilirdim belki ama bir gün olsun bana sevgi ile baktığını gömedim. Sudan sebeplerden dayak yedim. O hep haklıydı, her şeyi o bilirdi. Ben artık hep alttan almaya başlamıştım. Sustum..."

Bir gün tarlada çalışırken yan tarlada çalışan işçilere baktığını iddia ederek dövmüştü beni. Sabaha kadar süren dayaktan sonra sanki güneş hiç doğmayacakmış gibi geldi. Babamlara dönecektim... Cebimde otobüse verecek bilet parası bile yoktu. Onun için bu düşüncelerden vaz geçtim..." (s.78 v.d)

Bir Vardım Bir Yoktum

Sezen Hanım'ın en yakın arkadaşı Songül hastanede yatmaktadır ve son demlerini yaşamaktadır. Kızı ile birlikte hastaneye gittiklerinde Songül'ün fena olduğunu öğrenirler. Biraz sonra da Doktor Hicran Hanım, acı haberi Sezen'e ve verir ve Songül'ün vefat etmeden önce kendisine verilmiş üzere bir emanet bıraktığını söyler. Sezen emanetini alır; içinden Songül'ün kullandığı birkaç eşya ve bir de mektup çıkar. Mektuptan Songül Hanım'ın ne türlü şiddet ve sıkıntılara maruz kaldığını öğrenir.

"...Kız çocuğu olarak dünyaya gelmem ailem için istenilmeyen bir durumdur. Sevgi göremedim hiç birinden. Ne zaman elimi uzatacak olsam hep duvarlar vardı önümde set gibi duran. Sevdiremedim kendimi, ne yaptırıyordum. O yaştaki bir çocuk gücü olmanın nasıl bir şey olduğunu bilmez belki ama sizi sevmeyen insanların arasında güçlü olmak tek çare olarak kalır. Annemin yüzüme vurduğu tokatların şiddeti çoğu zaman yüzümde yaralar oluşturur. Kimse görmesin, laf etmesin diye saçlarımla kapatır... Çocuklarını en ufak bahanelerle dövmek, cahilliğin, bencilliğin en büyük göstergesi

siydi bana göre; kimsesiz, çaresiz, sensiz... Biliyordun babam beni liseye göndermedi. Çok açıldım. Hatta öğretmenim Tank Hoca geldi kapıya kadar ama babam ikna olmadı. Ne akan gözyaşlarım ne de öğretmeninim ısrarı karamandan döndürmeye yetmedi... Annemin hiçbir zaman bana acıdığını gömedim, kendisi komşuya giderti;

-Songül ben gelinceye kadar kovalanı doludur, bulaşıkla yıka, yemeği yap. Sesim çıkmadı hiçbir zaman, itiraz etmedim.

...Benim istediğim evlilik aşk evliliği olacaktı ve Serhat'ın yüzüne baktığımda ufak bir his bile geçmiyordu içimden. Zaten aşık olsam da sorusuna evet der miydim, bunu bilmiyorum. Ailemin uygun göreceği biriyle evlenmek, onların istediği hayatı yaşamak...

...Ramazan Bayramı'na iki gün vardı. Müdürlüğümüz gelip, bu gün erken çıkabilirsiniz. Önümüz bayram izinlisiniz dediğinde hepimiz çok mutlu olmuştu. Serhat yanıma kadar gelip;

-Arabam şurada, istersen, seninle biraz dolaşabiliriz, nasıl olsa evdekilerin erken çıktığımızdan haberleri yok dedi. Teklifini kabul etmedim... Arkadaşım Feride kardeşine pantolon alacağını söyleyerek eşlik etmemi istedi. Ben de kabul ettim. İçimizde bayram sevinci vardı. On sekiz yaşında olsak da çocuklar gibi heyecanlıydık. Bir anda Serhat'ın arabası çıktı önümüze, Feride ile ne yapacağımızı şaşmıştık. Arabadan inip, yanıma geldi. Belindeki tabanca çayı gösterip; eğer itiraz ederse öldüreceğini söyledi. Feride'ye de;

-Songül'ün benimle gittiğini kimseye söylemeyeceksin. Söylersen seni de bulur başına bir kurşun sıkırım diyerek tehdit etti. Beni zorla arabaya bindirip dayısının şehir dışındaki evine götürdü. Bana orada tecavüz etti ve ben mecbur kaldım Serhat'la evlenmeye... Serhat'ın babası on dokuz yaşına kadar dövmüş onu. Serhat ne zaman işe girmiş, beline cop ve tabancayı takmış o zaman bırakmış onu dövmeyi babası. Evlendiğim gece bomoz kuşağı ile ilk dayağı yemiştım... Hiç konuşmadım, hiç cevap vermedim. O dövdü, ben sustum. Hem fiziki şiddet hem de sözlü şiddet uyguladı. Çocuğumuz olmaması için her gün Allah'a yalványordum. Bir gün hırsını alamayıp beni merdivenden iteklediğinde gözlerimi hastanede açmıştım. Babam yanımda gördüğümde öyle sevindim ki babam yanımda kurtuldum artık. Ben içimden bunları geçirirken babam kolumdan tutup;

-Niye uslu dumuyorsun kızım, kadın dediğin kocasının lafından çıkmaz. Ne yaptın da adamı çileden çıkarttın deyip öyle bir azarladı ki... Annem de her zamanki gibi sevgisizliğiyle yüzüme bakıp; "Eğer bir kadın dayak yiyorsa mutlaka bir suçlu vardır. Bak bana, hiç senin gibi miyim?..."

Doktor bey içeri girerek bebeğimi kaybettiğimi haberini verdi. . . Sanki suçluymuşum gibi hastaneden eve babam getirdi. Kapıdan bırakıp giderken; uslu dur bak, bir dahaki sefer bu kadar iyi olman. Kır dizini, otur kocanın evinde dedi. Merdivenleri çıkıp odaya girdiğimde duvarda asılı Serhat'ın cophunu gördüm. Nedenise şaşımadım. Ailem böyle arkamda dumadıktan sonra o da elinden geleni yapacaktı, bunu biliyordum. Aylarca o copla bana şiddet uyguladı. . . Bir gün çocuğumun olmadığını bahane edip beni öyle bir dövmüştü ki yan baygın bir halde babamın kapısında bulmuştum kendimi. Tabii içeriye o halde girdiğimde Serhat'ın beni bırakmasını gurur meselesi yapmıştı babam. Dul damgası yemiş kadın hiçbir yere sığmıyor. Bir de bizim oralarda daha farklı bu durum. Gelinliğine gittin, kefeninle geleceksin. Babam böyle düşünenlerden biriydi. Mesleğim olsaydı, babam okumama izin verseydi çok farklı bir hayatım olacaktı ama baba evi diye bildiğimiz yer bizim mezarımız olmuştu. Bir gün evde kimsen olmadığı bir anda evi terk ettim, babam da evlatlıktan reddetti. . ." (s.96 vd.)

Keşke Anne

"Keşke Anne" Nadire Yetiş, yedi yaşına kadar annesi tarafından hiç sevilmeyen, ilgisizlikten içine kapanmış, yedi yaşından sonra da ağır bir travma geçirmiş olan Zuhale Hanım'ı sayfalama konuk eder. Zuhale Hanım, yetişkin bir kadındır ve üniversite öğrencisi olan bir oğlu vardır. Parkta gezerken bankın üzerinde yatan bir adamı, küçükük yaşına rağmen mendil satarak hayatını kazanmak zorunda olan bir çocuk görür. Mendillerin hepsini satın alarak çocuğu sevindirir. İnsanların, toplumun kayıtsızlığına, nemelazımlığına iyice içlenen Zuhale Hanım, sürekli ağlayan bir çocuk sesiyle irkilir. Annesine çocuğun neden ağladığını sorar. Kadın, "sana ne" diyerek karşılık verir; çocuğuna bir de tokat atarak oradan uzaklaşır. Zuhale Hanım, bu durumu kaldıramaz, nefesi daralmaya, kalbi sıkışmaya başlar. Arabaya atlayarak en yakın sağlık kuruluşuna gider. Yaklaşık bir yıldır devam eden bu rahatsızlığın psikolojik olduğunu söyleyen doktorlar, ona bir psikiyatrye gitmesini tavsiye ederler. Zuhale Hanım'ın çocukken yaşadığı bütün olumsuzluklar, hayatını kötü yönde etkilemeye başlayınca oğlunu arayarak durumu haber verir ve onun aracılığıyla Dr. Ayça Hanım'ın yanına gitmeyi kabul eder. Zuhale Hanım başından geçenleri Dr. Ayça Hanım'a anlatır:

"...Merdivenlerden elimde küçük tüple yıkanırken karşımda annemle-diğer kişinin kim olduğunu söylemek istemiyordum- birinin uygunsuz bir şekilde karşımda görmüştüm. Evet, yedi yaşındaydım ve o an insanlara olan güvenimin bir anda yok olduğunu düşünmüştüm... o görüntüyü gördüğüm anda anneme ait sevginin birden bire bittiğini

hissettim. Onlar da beni götür görmez şaşırıldılar. Üstlerini başlarını düzeltip hiçbir şey yokmuş gibi benimle konuşmaya başladılar... Sonrasında annemin bana baskısı artmıştı... Etrafımda herkes benim için içine kapanık bir çocuk olduğumu söylediklerinde çok üzülürdüm. İçine kapanık olmamda birçok sebep vardı hayatımda. Tamam, annemin olayı beni derinden sarsmıştı ama sonrasında o yaşta başıma gelen bir durum da benim iyice insanlara olan güvenimi sarstı.

...yine o yaşlarda kapının önünde top oynuyordum ve top bir anda karşımda Zeki Amcanın bahçe kapısından içeri girdi. Tabii çocuksun hemen arkasından koşarak evlerine girdim. Evde zeki Amca'dan başka kimse yoktu. Ve ben ilk defa bir erkeğin dudağıma dokunmasını hissettim. Nasıl kaçtım oradan bilmiyorum. . ." (s.122 v.d)

Ben, elimden geldiğince kitap hakkında bilgi vermeye çalıştım. Nadire Hanım'ı bu duyarlılığından dolayı kutluyorum ve eserinin hayırlı olmasını diliyorum.

Mutlu okumalar. . .

SÖYLESENE

ALİ DEMİRÖRS

Pencereden bakmıyorsun
Işıkları yakmıyorsun
Hiç dışarıya çıkmıyorsun
Neyin var söylesene

Kahrın kime bir bileyim
Görün de bir güleyim
İstersen yoluna öleyim
Neyin var söylesene

Çiçek açmaz dağlar yasta
Yön bulunmaz siste pusta
Görünmezsin oldum hasta
Neyin varsa bir bileyim

Doğsun güneş yar uyanсын
Aynılığa can nasıl dayansın
Olanları Ali'n bir anlāsın
Neyin var söylesene

Sonum gelmeden sen gel bana
Can ver bu yorgun cana
Bak içimi açtım sana
Neyin varsa söylesene

Acı gültüm aylık acı
Bir olmaktadır aşkın ilacı
Bu doğumdan önceki sancı
Neyin varsa söylesene